

Amtets miljøredegørelse fra 1992

ORIENTERING

TIL HAVEEJERE I HAVEFORENINGEN ÅBRINKEN

Jorden i Haveforeningen Åbrinken er forurennet.

Embedslægemissionen og Miljøkontoret, Århus Amt, anbefaler, at De tager hensyn til denne forurening, når De dyrker grøntsager i Deres have eller bruger haven i øvrigt. Dette er uddybet i det følgende.

BAGGRUND

Området har fungeret som losseplads fra 1912 til ca. 1934.

Lossepladsen modtog blandt andet dag- og natrenovation, industriaffald og slagge. Da lossepladsen ophørte med at modtage affald, blev affaldet afdækket med jord fra nogle gartnerier.

Haveforeningen blev etableret i 1937.

Tykkelsen af afdækningslaget er forskellig, og ved grundig gravning i haverne gennem tider er afdækningsjorden blevet blandet med indholdet i den gamle losseplads. Affaldet er efterhånden komposteret, men nogle af de stoffer, der var i affaldet, forsvinder ikke ved komposteringen, og de kan derfor stadig findes i jorden. Eksempler herpå er tungmetallerne.

UNDERSØGELSER I HAVEFORENINGEN OG RESULTATET AF UNDERSØGELSERNE

Der er sommeren 1992 lavet en undersøgelse af forureningen i haveforeningen. Der blev lavet 18 borer ned til bunden af den gamle losseplads. Under borearbejdet blev der udtaget jordprøver, som senere blev undersøgt på et laboratorium.

Jordprøverne viste, at jorden er forurennet med tungmetaller: bly, cadmium, kobber, krom, zink og jern. Desuden er der rester af tjærestoffer. Blandt metallerne er bly og cadmium de mest sundhedsskadelige, men også tjærestofferne er sundhedsskadelige.

Senere på sommeren blev der fra nogle haver taget prøver af gulerødder og den jord, gulerødderne var dyrket i. Analyse af disse prøver viste, at gulerødderne kan optage den bly og cadmium, der er i jorden. Koncentrationen af bly i jorden er langt større end koncentrationen af cadmium, og derfor er der større indhold af bly end af cadmium i de undersøgte gulerødder.

HVAD BETYDER TUNGMETALLERNE FOR SUNDHEDEN?

Tungmetallerne er kun sundhedsskadelige, hvis de optages i organismen. Tungmetallerne kan optages i organismen på følgende måder:

- Ved spising af den forurenede jord. Småbørn spiser undertiden jord, når de leger.
- Ved spising af afgrøder, der har optaget tungmetaller fra jorden.
- Ved kraftig støvpåvirkning, hvor jorden kommer ind i hals og næse.

Bly og cadmium er begge sundhedsskadelige tungmetaller med forskellig skadepåvirkning. Bly påvirker centralnervesystemet, mens cadmium påvirker nyrerne. Mennesker er mere følsomme overfor cadmiumpåvirkning end overfor blypåvirkning. Dog er småbørn også meget følsomme overfor blypåvirkning.

- Grøntsager skal altid enten skrælles eller skylles grundigt, således at al jord er fjernet fra grøntsagerne, inden de spises.
- Ved at lægge et ekstra lag muld ovenpå jorden i haven vil koncentrationen af tungmetallerne i de øverste jordlag blive mindre.

KONKLUSION

Det er vigtigt, at alle haveejere er bekendt med, at jorden i haveforeningen er forurenet. Når der tages fornuftigt hensyn til forureningen, kan kolonihaverne fortsat bruges.